

Olga Dąbrowska-Cendrowska

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ORCID: 0000-0002-7527-3789

Sylwetki polityków na łamach luksusowych magazynów adresowanych do kobiet w Polsce w latach 1989–2018. Analiza porównawcza

Streszczenie

Prasa kobieca, jako składnik polskiego systemu medialnego, była analizowana przez reprezentantów różnych dyscyplin naukowych. Badano między innymi: jej zawartość tematyczną, cechy formalne poszczególnych magazynów, kwestie własnościowe, problemy definicyjne, wewnętrzną subsegmentację itd. Omówione w tym artykule badania stanowią próbę uzupełnienia luki w analizach zawartości prasy kobiecej. Dlatego celem są sylwetki polityków publikowane w magazynach luksusowych w latach 1989–2018. Próbę dobrano celowo, tj. wybrano 10 magazynów, z których osiem należało do firm z zagranicznym kapitałem (5 z niemieckim, 3 ze szwajcarskim). Do polskich wydawców należały dwa periodyki. Z tego powodu istotnym elementem, brany pod uwagę w analizie materiałów, była narodowość kapitału kształtującego rynek polskiej prasy kobiecej. Cele szczegółowe to: dynamika zmian w sposobie prezentacji sylwetek polityków, dominujące postaci, stosunek ilościowy między reprezentantami polskiej i zagranicznej sceny politycznej, analiza ilościowa ze względu na płeć i wiek prezentowanych polityków.

Słowa kluczowe: magazyny kobiece, sylwetki polityków, segmentacja.

The profiles of politicians in luxury magazines addressed to women in Poland in 1989–2018. Comparative analysis

Abstract

Women's press, as the element of Polish media system, was analysed by representatives of various field studies. They focused on both its content, formal features, ownership issues, definition problems and internal subsegmentation. This research is an attempt to fill the gap in the studies of women's press content. For this reason, the main goal of this presentation is to analyse the profiles of politicians in luxury magazines in years 1990–2019. The research sample was chosen deliberately. It consists of 10 magazines. Eight of them belong to companies with foreign capitals (German – 5, Swiss – 3) and two belong to Polish ones. This means that nationality of the publishers, as an important element shaping women's press market, was taken into consideration.

Specific research goals: the dynamics of changes in the way politicians' profiles were presented, dominant characters, quantitative relations between the profiles of Polish and foreign politicians, quantitative analysis of politicians gender and age;

Keywords: women's magazines, profiles of politicians, segmentation.

Wprowadzenie

Prasa kobieca to ważny element systemu medialnego, który ulega systematycznym przeobrażeniom wywołanym przez rozwój nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Mimo zmian w odbiorze i użytkowaniu mediów oraz dominacji zdigitalizowanej oferty medialnej wciąż podejmuje się badania nad prasą kobiecą, którą właściciele permanentnie dostosowują do zmieniającego się ekosystemu medialnego, potrzeb konsumentów, przemian demograficznych w poszczególnych krajach oraz warunków rynkowych. Dla wielu odbiorców magazynowa formuła nasyciona treścią i obrazem jest nadal atrakcyjna, o czym świadczą wyniki ze sprzedaży egzemplarzowej. Z pewnością nie tak wysokie, jak na początku XXI wieku, ale pozwalające generować zyski właścicielom.

Prasa kobieca była przedmiotem badań reprezentantów różnych dyscyplin naukowych. Badacze zajmowali się jej zawartością tematyczną¹, historią i cechami formalnymi poszczególnych magazynów², kwestiami dotyczącymi własności³ oraz wewnętrzną subsegmentacją⁴. Podejmowano także próby rozstrzygnięcia problemów związanych zarówno z typologią, jak i definiowaniem prasy kobiecej⁵.

Analizując literaturę przedmiotu, dostrzega się lukę związaną z tematyką dotyczącą szeroko rozumianej polityki na łamach magazynów adresowanych do kobiet⁶. Taka sytuacja może nie budzić żadnych wątpliwości. Powszechnie prasa kobieca nie realizuje funkcji informacyjnych związanych z dostarczaniem bieżących treści, w tym tych

¹ Zob. m.in.: K. Wodniak, *Współczesna prasa kobieca a sprawy książki*, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2004; E. Zierkiewicz, *Prasa jako medium edukacyjne. Kulturowe reprezentacje raka piersi w czasopiśmie kobiecych*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2013; Ch. Reynolds, S. LoRusso, *The women's magazines diet: frames and sources in nutrition and fitness articles*, „Journal of Magazines and New Media Research” 2016, nr 1, s. 4–21.

² Z. Sokół, *Prasa kobieca w Polsce w latach 1945–1995*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1995; K. Gajlewicz-Korab, *Francuska prasa drukowana. Narodziny, rozwój, era cyfrowa*, Wydawnictwo Aspra JR, Warszawa 2018, s. 171–175, 201–205.

³ Zob. m.in.: O. Dąbrowska-Cendrowska, *Niemieckie koncerny prasowe w Polsce w latach 1989–2008. Działalność wydawnicza, upowszechnianie treści, sposoby oddziaływania na czytelników*, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2009; M. Adamik-Szysiak, *Grupa Bauer Media w Polsce. Działalność i kierunek rozwoju* [w:] *Inwestycje koncernów na polskim rynku medialnym. Wybrane zagadnienia*, red. L. Pokrzycka, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012, s. 51–96.

⁴ Zob. m.in.: E. Zierkiewicz, *Prasa kobieca versus pisma feministyczne. Między „dobrowolnym” zniewoleniem a „wymuszoną” emancypacją?* [w:] *Kobiety w kulturze popularnej*, red. E. Zierkiewicz, I. Kowalczyk, Wydawnictwo Konsola, Wrocław 2002; O. Dąbrowska-Cendrowska, *W stronę sprofilowanego odbiorcy mediów*, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” 2012, nr 15, s. 71–86.

⁵ A.-O. Irimescu, *Women's magazines. Editorial practices and cultural recommendations*, „Journal of Media Research” 2015, nr 8, s. 41–53; M.I. Menéndez, *Tipología de la prensa femenina. Una propuesta de clacificación*, „Estudios sobre de Mensaje Periodístico” 2013, nr 1, s. 191–206; R. Filas, *Polskie czasopiśma w XXI wieku – rozwój czy kryzys*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2007, nr 1–2, s. 7–41.

⁶ O kobietach w polityce zob. m.in.: E. Maj, *„Feminizm narodowy”, czyli o kobietach w Narodowej Demokracji* [w:] *Feminizm*, red. M. Marczevska-Rytko, D. Maj, M. Pomarański, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2015, s. 216–229.

ze świata polityki. To domena prasy codziennej i tygodników opiniotwórczych. Jednak spojrzenie na ten segment prasowy przez pryzmat personalizacji treści, która w każdej grupie periodyków, w zależności od ich jakości, przebiega inaczej, sprawia, że można dostrzec politykę przez pryzmat prezentowanych sylwetek polityków.

Artykuł stanowi zatem próbę uzupełnienia tej luki w badaniach nad czasopismami adresowanymi do kobiet, a dokładnie w grupie magazynów luksusowych, które badacze nazywają także tymi z „najwyższej półki”⁷. Starano się odpowiedzieć na następujące pytania: jak kształtowała się dynamika zmian w sposobie prezentacji sylwetek polityków w latach 1989–2018, jakie postaci dominowały, jak wyglądał stosunek ilościowy między reprezentantami polskiej i zagranicznej sceny politycznej oraz jak wyglądała ilościowa reprezentacja ze względu na płeć prezentowanych polityków.

Zakres chronologiczny rozważań wyznaczają 1989 i 2018 rok. Pierwsza z wymienionych dat nie podlega dyskusji. Rok 1989 zapoczątkował gruntowną modernizację systemu społeczno-politycznego oraz norm prawnych regulujących funkcjonowanie środków masowego przekazu, w tym także magazynów wysokonakładowych. W 1990 roku ukazał się pierwszy numer miesięcznika „Twój Styl”, którego niezwykła popularność uitorowała drogę kolejnym luksusowym magazynom. W 1991 roku redakcje przekształciły kwartalnik „Pani” oraz tygodnik „Zwierciadło” w miesięczniki. W 1994 roku zadebiutowała „Elle”. Tym sposobem na polskim rynku prasowym zdomował się subsegment prasy kobiecej z „najwyższej półki”. Rok 2018 ma znaczenie umowne. Stanowi on swoisty kompromis pomiędzy jak największą aktualnością opracowania, a formalnymi i technicznymi uwarunkowaniami związanymi z procesem wydawniczym. Należy podkreślić, że trzydziestoletnia perspektywa czasowa pozwoliła uchwycić dynamikę prezentowania sylwetek polityków na łamach magazynów luksusowych.

Magazyny luksusowe dla kobiet – charakterystyka subsegmentu

Magazyny luksusowe⁸ na polskim rynku medialnym to niezwykle interesujący i rozwijający się segment prasowy. Badacze prasy twierdzą, że czasopisma te kształtują określone postawy społeczne, normy i zwyczaje oraz styl życia osobistego i zawodowego⁹. Małgorzata Lisowska-Magdżiarz pisze:

⁷ Zdecydowano się zaprezentować wyniki badań w tej grupie periodyków ze względu na wymogi formalne. Badania są częścią szerszego projektu, którym zostały objęte wszystkie magazyny wielotematyczne (23 tytuły z trzech subsegmentów, tj. prasa poradnikowo-rozrywkowa, miesięczniki poradnikowe i magazyny luksusowe) oraz dwie grupy tematyczne: magazyny typu *people* (6 periodyków) oraz prasa rozrywkowo-plotkarska (8 tytułów). W projekcie przewidziano także porównanie segmentu magazynów luksusowych dla kobiet i mężczyzn pod względem prezentacji sylwetek polityków.

⁸ Autorka używa zamiennie określenia „ekskluzywne”.

⁹ Zob. też.: T. Mielczarek, *Monopol, pluralizm, koncentracja*, *op. cit.*, s. 171–190; E. Zierkiewicz, *Czasopisma life-stylowe dla mężczyzn – (pozorna) opozycja dla prasy kobiecej*, „Studia Socjologiczne” 2008, nr 1, s. 45–75.

wolny rynek doprowadził do powstania mediów rodzajowych, do których niewątpliwie należą luksusowe magazyny dla kobiet. Wyniki badań marketingowych stały się podstawą do profilowania rodzajowego, które wyraża się w tym, że media selekcionują i kształtują swoją zawartość stosownie do domniemanych kobiecych lub męskich preferencji, zainteresowań, gustów i potrzeb emocjonalnych oraz estetycznych. Tym samym na swoich łamach proponują określony styl życia wyraźnie skorelowany z zasobnością portfela¹⁰.

Mateusz Nieć zauważa, że grupa docelowa magazynów luksusowych to: „zarówno kobiety, jak i mężczyźni, zamożni lub średniozamożni, dobrze wykształceni, aktywni zawodowo lub publicznie”¹¹.

Biorąc pod uwagę zawartość luksusowe periodyki kobiece („najwyższa półka”) razem z miesięcznikami poradnikowymi („środkowa półka”) i prasą poradnikowo-rozrywkową („najniższa półka”) należą do magazynów ogólnotematycznych lub – jak określa je Zofia Sokół – wielotematycznych¹². Na ich łamach redakcje poruszały tę samą tematykę, lecz dostosowaną do sprecyzowanej grupy docelowej. Najistotniejsze zagadnienia dotyczą zdrowia, relacji interpersonalnych, wychowania dzieci, kulinariów, kultury, życia znanych i zwykłych osób. W subsegmentie magazynów luksusowych do tej grupy należeli także politycy. Co istotnie, ani w miesięcznikach poradnikowych („Claudia”, „Świat Kobiety”, „Olivia”, „Kobieta i Życie”, „Poradnik Domowy”, „Dobre Rady”), ani w prasie poradnikowo-rozrywkowej („Tina”, „Przyjaciółka”, „Naj”, „Pani Domu”, „100 Rad”, „Poradnik 50+”, „Cała Ty”) w latach 1989–2018 nie opublikowano żadnych informacji dotyczących postaci związanych z polską lub zagraniczną sceną polityczną. Wydaje się, że redakcje magazynów lub/i ich wydawcy przyjęli założenie, że w spektrum zainteresowań „praktycznej Polki” skoncentrowanej na funkcjonowaniu domu i rodziny, muszącej sprostać codziennym obowiązkom, nie znajdują się informacje związane z życiem polityków¹³.

W latach 1989–2018 segment magazynów luksusowych dla kobiet tworzyło 11 periodyków¹⁴. Po trzy tytuły miały firmy Burda International oraz Bauer Media. Do pierwszej z nich należały: „In Style”, „Glamour” i „Elle”. Do drugiej: „Twój Styl”, „Pani” i najmłodszy na rynku „Well”. Marquard Media zaoferował czytelnikom „Cosmopolitan” i „Joy”. Po jednym tytule miały Agora Sp. z o.o. – „Wysokie Obcaszki Extra”, Wydawnictwo Zwierciadło – „Zwierciadło” i Edipresse Polska – „Urodę Życia”.

¹⁰ M. Lisowska-Magdziarz, *Media powszechne. Środki komunikowania masowego i szerokie paradygmaty medialne w życiu codziennym Polaków u progu XXI wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 2008, s. 285–286.

¹¹ M. Nieć, *Pisma opinii i czasopisma life style – dwie koncepcje rynkowego dziennikarstwa (analiza Polityki, Wprost, Elle, Playboya i Twojego Stylu)*, „Zeszyt Prasoznawcze” 2010, nr 1/2, s. 23.

¹² Z. Sokół, *Prasa kobieca w Polsce...*, op. cit., s. 8.

¹³ Badaniom poddano wszystkie wymienione tytuły. Badaniami z autopsji objęto każdy numer z 7 periodyków ukazujących się w przyjętym okresie.

¹⁴ Autorka skoncentrowała się na magazynach, które pojawiły się na polskim rynku prasowym w latach 1990–2015 i nie zostały zlikwidowane lub zawieszane. Świadomie pominęła miesięcznik „Mari Clair”, który mimo trzech prób nie zdomowił się na rynku oraz ukazujący się jedynie przez pół roku magazyn „Amelia”.

Warto podkreślić, że mimo trudnej sytuacji na rynku prasowym wydawcy nie rezygnowali z wprowadzania nowych tytułów. W 2014 roku zadebiutowała „Uroda Życia”, którą redakcja zaadresowała do kobiet „powyżej 50 roku życia, które chcą od życia czegoś więcej”¹⁵. W lutym 2018 roku Bauer poszerzył ofertę o „Well”. Magazyn miał się wpisać w strategię inwestowania w rodzime marki, a nie pisma na licencji¹⁶. Jednak w maju 2018 roku periodyk został zlikwidowany, a ze współpracy z firmą wycofała się redaktor magazynu, Dorota Wellman. W tabeli 1 zaprezentowano magazyny luksusowe dla kobiet ukazujące się na polskim rynku w latach 1990–2018.

Tabela 1. Segment magazynów luksusowych dla kobiet

L.p.	Tytuł	Rok powstania	Wydawca	Redaktor naczelny w 2018 roku
1	„Twój Styl”	1990 2002	Wydawnictwo Prasowe „Twój Styl” Bauer Media	Jacek Schmidt
2	„Pani”	1991 2005	Agencja Wydawniczo-Reklamowa „Wprost” Bauer Media	Monika Stukonis
3	„Zwierciadło”	1994	Zwierciadło sp. z o.o.	Paulina Stolarek
4	„Elle”	1994 2006	Hachette Filipacchi Burda International	Marta Drożdż
5.	„Cosmopolitan”	1997	Marquard Media Polska	Joanna Mroczkowska
6.	„Glamour”	2003	Burda International	Katarzyna Dąbrowska
7.	„Joy”	2006	Marquard Media Polska	Martyna Zagórska
8.	„In Style”	2008 2018	Burda International Likwidacja pisma	Anna Zejdlar-Ibisz
9.	„Wysokie Obcaszki Extra”	2010	Agora SA	Ewa Wieczorek
10.	„Uroda Życia”	2014	Edipresse Polska	Anna Maruszczyk
11.	„Well”	2018 2018	Bauer Media Likwidacja pisma	Dorota Wellman

Źródło: badania własne.

Politycy na łamach magazynów luksusowych – metodologia badań

Badaniami objęto 10 magazynów należących do grupy periodyków luksusowych. Zdecydowano się wyłączyć „Well” ze względu na to, że ukazały się jedynie trzy numery tego czasopisma. Jak już wspomniano, analiza zawartości wykazała, że w czterech magazynach luksusowych, tj. „Joy”, „Cosmopolitan”, „Glamour” i „In Style” nie zamieszczano żadnych materiałów prezentujących sylwetki polityków. Dlatego dalszym, szczegółowym badaniom poddano sześć periodyków, tj. „Twój Styl”, „Pani”, „Zwierciadło”, „Elle”, „Wysokie Obcaszki. Extra” i „Uroda Życia”, na łamach których z różnym natężeniem prezentowano sylwetki polityków. Z tych sześciu tytułów cztery

¹⁵ „Uroda Życia” 2014, nr 1, s. 7.

¹⁶ Należy dodać, że w 2018 roku z rynku zniknęła wydawana na licencji „Grazia”.

należały do koncernów z zagranicznym kapitałem (3 z niemieckim, 1 ze szwajcarskim). W portfolio polskich wydawców znalazły się dwa czasopisma. Z tego powodu istotnym elementem branym pod uwagę w analizie materiałów była narodowość kapitału kształtującego rynek polskiej prasy kobiecej.

Chcąc uchwycić dynamikę zmian w sposobie prezentacji sylwetek polityków w latach 1989–2018, wskazać dominujące postaci oraz reprezentantów polskiej i zagranicznej sceny politycznej, a także ilościową reprezentację ze względu na płeć, zdecydowano się na celowy dobór próby, którą stanowiły wszystkie numery wybranych magazynów. Łącznie korpus badawczy tworzyło: 341 numerów „Twojego Stylu”, 335 – „Pani”, 336 – „Zwierciadła”, 291 – „Elle”, 79 – „Wysokich Obcasów. Extra”, 50 – „Urody Życia”. Tylko takie podejście do problemu pozwoliło na rzetelną analizę problemu badawczego. Przyjęto dwie jednostki pomiaru. Po pierwsze, artykuł, na łamach którego najczęściej publikowano informacje dotyczące jednego polityka. Zdarzały się też teksty prezentujące od dwóch do sześciu postaci. Były to swoistego rodzaju przeglądy. Po drugie, sylwetkę polityka. Dlatego w ilościowej prezentacji wyników badań zdecydowano się na podanie wyników odnośnie do liczby artykułów, łącznej liczby wszystkich wymienionych postaci oraz poszczególnych postaci (bez powtórzeń).

Przyjęto założenie, że polityk to osoba, dla której zarządzanie władzą państwową jest pracą, zawodem, profesją, za którą otrzymuje wynagrodzenie. Do tej grupy celowo włączono pierwsze damy oraz postaci z rodów królewskich, które na łamach publikowanych artykułów były przedstawiane w kontekście sprawowanej funkcji.

Wyniki badań

Analiza wykazała, że segment magazynów luksusowych po względem prezentacji sylwetek polityków jest niejednorodny. Wyłonił się podział na dwie podgrupy. W sześciu czasopismach tzn.: „Twoim Stylu”, „Pani”, „Zwierciadło”, „Elle”, „Wysokich Obcasach. Extra” oraz „Urodzie Życia” z różnym natężeniem prezentowano sylwetki zarówno polskich, jak i zagranicznych polityków. W różnych proporcjach sylwetki kobiet i mężczyzn. Natomiast w czterech, tj. „Joy”, „In Style”, „Cosmopolitan” oraz „Glamour” nie zamieszczono żadnego artykułu poświęconego politykowi. Należy w tym miejscu podkreślić, że pod względem formalnym wszystkie wymienione tytuły można zaklasyfikować do subsegmentu magazynów luksusowych. Jednak analiza zawartości uwytkła wyraźne różnice. Pierwszą grupę tworzą klasyczne magazyny luksusowe, drugą te wyraźnie skoncentrowane na modzie, zakupach i konsumpcji. Pisma te przypominają raczej katalogi modowo-shoppingowe. Zdecydowanie uboższe w materiały dziennikarskie prezentowane za pomocą różnych gatunków prasowych¹⁷.

Można przypuszczać, że przyczyną tego wewnętrznego podziału była odmiennie sprofilowana grupa docelowa. Klasyczne magazyny adresowano do kobiet powyżej

¹⁷ Więcej na ten temat zob. O. Dąbrowska-Cendrowska, *Czy prasa kobieca potrzebuje gatunków dziennikarskich*, „Media i Społeczeństwo” 2016, nr 6, s. 183–197.

35. roku życia, wykształconych, pracujących zawodowo, realizujących się w sferze prywatnej i publicznej, mających partnera lub męża oraz dzieci, aktywnych fizycznie i dbających o siebie. Grupę odbiorców „Joy”, „In Style”, „Cosmopolitan” oraz „Glamour” tworzyły zdecydowanie młodsze kobiety między 20. a 30. rokiem życia, także aktywne zawodowo, lecz najczęściej będące singielkami skoncentrowanymi na sobie. „Cosmopolitan” tak opisał swoje czytelniczki

jesteśmy dla tych kobiet, które chcą czerpać z życia to, co najlepsze, chcą wiedzieć, jak realizować marzenia i każdego dnia stawać się coraz lepszą wersją siebie. Otwarcie i bez tabu poruszamy najważniejsze tematy w życiu każdej kobiety. *Cosmopolitan* inspiruje, wspiera i informuje. A nasze czytelniczki to młode kobiety, świadome swojej wartości i potrzeb, to te kobiety, które poszukują nowych doświadczeń i wiedzy¹⁸.

Porównując analizowane czasopisma należy pamiętać, że debiut niemal każdego z nich przypada na inny rok. „Twój Styl”, „Pani” i „Zwierciadło” to początek lat 90. XX wieku. Więc ich długość funkcjonowania jest podobna. Badano łącznie zbliżoną liczbę numerów. Wydaje się, że do tej grupy można dołączyć także rezultaty badań o trzy lata młodszej „Elle”. Zupełnie inaczej sytuacja kształtuje się w przypadku „Wysokich Obcasów. Extra” i „Urody Życia”, które w 2018 roku obchodziły odpowiednio ósme i czwarte urodziny. Ich krótsza historia to z założenia mniej wydanych numerów i mniej artykułów dotyczących polityków.

Pamiętając o tym, nie dziwi fakt, że na łamach „Twojego Stylu” opublikowano 61 artykułów prezentujących postaci polityków. Na drugim miejscu z wynikiem 53 artykułów uplasowała się „Pani”. Niemal o połowę mniej artykułów pojawiło się w „Zwierciadle” i „Elle”. Analiza danych z tych czterech periodyków pozwala zauważyć wewnętrzne rozbieżności w liczbie prezentowanych postaci ze świata polityki. Mimo zdecydowanie krótszej historii aż 19 artykułów zamieszczono w „Wysokich Obcasach. Extra”.

Jak już wspomniano, najczęściej artykuły dotyczyły jednej osoby. Lecz zdarzały się także takie, które prezentowały od dwóch do sześciu postaci. W „Twoim Stylu” na łamach 61 artykułów 75 razy opisywano różnych polityków. Niektóre postaci gościły kilka razy w trzydziestoletniej historii pisma. Łącznie czytelniczkom przedstawiono sylwetki 52 różnych polityków. Takich dużych różnic nie widać ani w „Zwierciadle”, ani w „Pani”. Można stwierdzić, że redakcje dbały o różnorodność. Nie chciały doprowadzić do dominacji jakiegoś polityka. W pierwszym z wymienionych periodyków w 22 artykułach 22 razy pisano o politykach. Przedstawiono 20 postaci. W drugim magazynie w 53 artykułach 58 razy pisano o osobach ze świata polityki. Przybliżono łącznie sylwetki 49 różnych polityków. Już na tym etapie prezentowania wyników badań można stwierdzić, że redakcje „Twojego Stylu” i „Pani” zaprezentowały swoim czytelniczkom zbliżoną liczbę różnych polityków. Odpowiednio – 52 i 49.

¹⁸ <https://www.marquard.pl/magazyny/cosmopolitan> (dostęp: 10.10.2019).

Na łamach „Elle” i „Wysokich Obcasów. Extra” publikowano więcej artykułów traktujących o więcej niż jednej postaci. Miesięcznik *Burdy International* nie stronił od polityków zaangażowanych w politykę na szczeblach lokalnym i regionalnym. W rubryce „Historie kobiet” przybliżył czytelnikom codzienne życie Billa de Blasio – burmistrza Nowego Yorku widziane oczami jego żony¹⁹. W dziale „Kobiety w polityce” zamieszczono informacje dotyczące Cristiny Fernandez de Kircher, będącej prezydentem Argentyny²⁰, w rubryce „kariera” Anne Hidalgo – mera Paryża, Karin Wanngård – burmistrza Sztokholmu, Patricie de Lille – burmistrza Kapsztadu, Clover Moore – burmistrza Sydney oraz Hanny Gronkiewicz-Walczak²¹. W „Elle” na łamach 23 artykułów zaprezentowano sylwetki 36 różnych polityków. Pięć postaci się powtórzyło. Łącznie o politykach pisano 41 razy.

Magazyn Agory „Wysokie Obcasy. Extra” wyspecjalizował się w materiałach opisujących pracę polityków, a właściwie polityczek. W cyklu „One rządzi światem” autor opisał: Angelę Merkel, Teresę May, Michelle Bachelet – pierwszą kobietę prezydenta Chile, Dalię Grybauskaitė – prezydent Litwy, Park Geun-Hye – prezydent Korei Południowej, Ellen Johnson-Sirleaf – prezydent Liberii, Erne Solberg – premier Norwegii, Kersti Kaljuland – prezydent Estonii oraz Małgorzatę II – królową Danii²². Dlatego różnica między liczbą publikowanych tekstów (19) a łączną liczbą wskazań wszystkich polityków (33) wyniosła 14. W „Wysokich Obcasach. Extra” zaprezentowano 30 różnych polityków. Co w przypadku ośmioletniej historii pisma upoważnia do stwierdzenia, że redakcja była zainteresowana kwestiami związanymi z polityką prezentowanymi przez pryzmat tych, którzy sprawują władzę.

Na łamach najmłodszego miesięcznika, tj. „Urody Życia”, opublikowano sześć artykułów, na łamach których przedstawiono siedem razy pisano o politykach. Przybliżono sylwetki sześciu postaci. Dwukrotnie napisano o Jacku Kuroni. Na rycinie 1 zilustrowano omawiane wyniki badań.

W latach 1990–2018 redakcje z różnym natężeniem prezentowały artykuły z sylwetkami polityków. Można było przypuszczać, że rozwój ilościowy w segmencie magazynów luksusowych przełoży się bezpośrednio zarówno na wzrost liczby artykułów przedstawiających polityków, jak i na liczbę prezentowanych postaci. Analiza zebranego materiału pokazuje, że rocznie najczęściej prezentowano od sześciu do ośmiu artykułów. Najmniej po dwa materiały ukazały się w 1995 i 1996 roku. Należy przypomnieć, że to początek kształtowania się tego subsegmentu prasowego. Najwięcej, tj. 16 artykułów, opublikowano w 2017 roku. Prawie połowa (7) na łamach „Wysokich Obcasów. Extra”. Pisano o Robercie Biedroniu²³, Królowej Wiktorii²⁴, Donaldzie Trumpie (2 razy)²⁵, Księżcu

¹⁹ B. Kachka, A. Bugajska, *Żona burmistrz i Nowy York*, „Elle” 2014, nr 4, s. 68–70.

²⁰ G. Plebanek, *Po władzę ze skalpelem*, „Elle” 2013, nr 2, s. 78–81.

²¹ *Prezydentki*, „Elle” 2016, nr 12, s. 108–113.

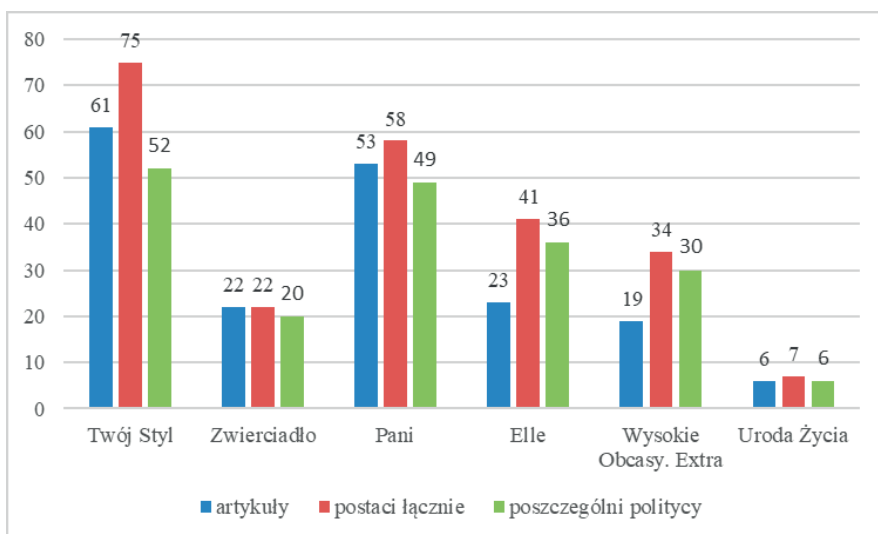
²² N. Waloch-Matlakiewicz, *One rządzi światem*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2016, nr 11, s. 58–61.

²³ K. Sulej, *Prezydencie nie wypada*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 11, s. 132–135.

²⁴ K. Wężyk, *Kieszonkowy Herkules*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 6, s. 78–84.

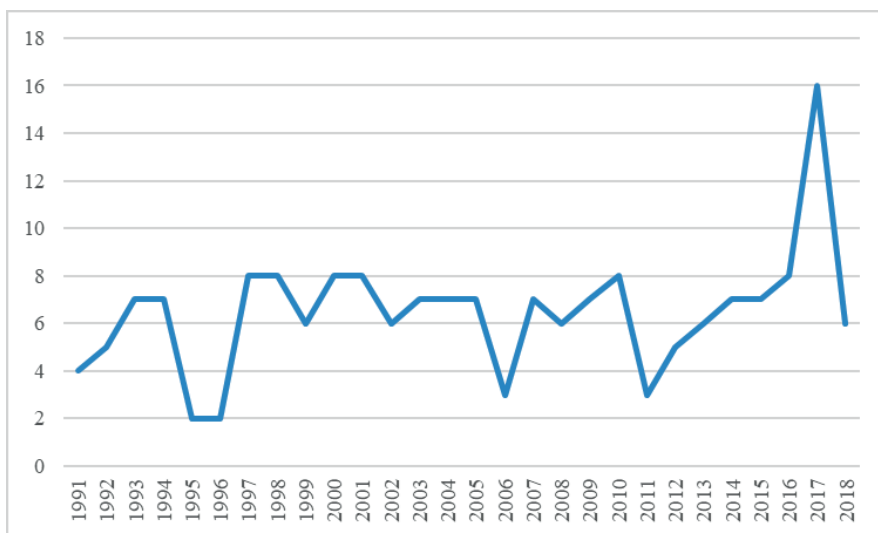
²⁵ M. Nogaś, *Underwood wygrałby z Trumpem*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 5, s. 96–101; M. Staniszevska, *Jagodowa księżniczka*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 4, s. 58–63.

Karolu²⁶, Księżnej Dianie²⁷ i Alice Roosevelt²⁸. Na rycinie 2 przedstawiono ilościową dynamikę prezentacji artykułów z sylwetkami polityków.

Rycina 1. Politycy na łamach magazynów luksusowych

Źródło: badania własne.

Rycina 2. Dynamika prezentacji artykułów z sylwetkami polityków w latach 1991–2018

Źródło: badania własne.

²⁶ M. Rachid Chehab, *Książę Karol i prognoza pogody*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 9, s. 46–47.

²⁷ M. Rachid Chehab, *Lady gadzet*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 9, s. 48–53.

²⁸ K. Wężyk, *Księżniczka Alice*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 3, s. 84–90.

Analizując zebrany materiał pod względem płci polityków widać wyraźnie, że w „Twoim Stylu”, „Pani” i w „Wysokich Obcasach. Extra” zdecydowanie dominowały kobiety. W najstarszym miesięczniku w „Twoim Stylu” przedstawiono 39 pań i 13 panów. Najczęściej pisano o Hillary Clinton (6 razy)²⁹, Hannie Gronkiewicz-Walz (4 razy)³⁰, Róży Thun (3 razy)³¹. Wśród mężczyzn najczęściej pisano o Billu Clintonie, zawsze w kontekście jego żony Hillary (4 razy)³². Dwa razy pisano o Aleksandrze Kwaśniewskim³³, Władysławie Bartoszewskim³⁴ i Robercie Biedroniu³⁵.

W „Pani” zaprezentowano czytelniczkom 29 kobiet i 20 mężczyzn. Dwa razy pisano o Hillary Clinton³⁶ i Henryce Bochniarz³⁷. Najpopularniejszym politykiem był Lech Wałęsa (4 razy)³⁸. Po dwa razy pisano o Donaldzie Tusku³⁹ i Aleksandrze Kwaśniewskim⁴⁰ w rubryce „Partnerzy”.

Podobnie proporcje ukształtowały się w „Wysokich Obcasach. Extra”, na łamach których poświęcono miejsce na sylwetki 17 kobiet i 13 mężczyzn. W związku z tym, że redakcja starała się prezentować różne postaci jedynie po dwa razy napisano o Księżnej

²⁹ A. Romanowski, *Hillary wygrana Clintona*, „Twój Styl” 1993, nr 2, s. 176–179; M. Michałowska, *Kobiety z przyszłością*, „Twój Styl” 1994, nr 10, s. 174–178; K. Rusin, *Konfrontacja rywalek*, „Twój Styl” 1996, nr 11, s. 70–74; A. Tomiak, *Nie zobaczycie moich łez*, „Twój Styl” 1998, nr 7, s. 95–98; T.B. Feldman, *Chciałabym pogodzić świat*, „Twój Styl” 2001, nr 3, s. 58–61; A. Tomiak, *Czas na pierwsze damy*, „Twój Styl” 2004, nr 2, s. 76–79.

³⁰ J. Szmidt, *Codziennie rachunek*, „Twój Styl” 1993, nr 4, s. 14–19; B.N. Łopieńska, *Złota próba*, „Twój Styl” 1998, nr 9, s. 40–44; J. Szmidt, *Zawsze gotowa*, „Twój Styl” 2001, nr 2, s. 52–55; E. Królikowaska-Avis, *Londyńska misja*, „Twój Styl” 2002, nr 12, s. 70–75.

³¹ A. Grigo, *Europa w rodzinie*, „Twój Styl” 2002, nr 12, s. 68–72; M. Jaros, *Szczęście to w Róży*, „Twój Styl” 2005, nr 12, s. 18–23; M. Bednarska, *Bezczelna optymistka*, „Twój Styl” 2014, nr 4, s. 66–72.

³² A. Romanowski, *Hillary wygrana Clintona*, „Twój Styl” 1993, nr 2, s. 176–179; K. Rusin, *Konfrontacja rywalek*, „Twój Styl” 1996, nr 11, s. 70–74; A. Tomiak, *Nie zobaczycie moich łez*, „Twój Styl” 1998, nr 7, s. 95–98; T.B. Feldman, *Chciałabym pogodzić świat*, „Twój Styl” 2001, nr 3, s. 58–61.

³³ *Uderzamy dłoń w dłoń*, „Twój Styl” 1997, nr 1, s. 40–41; A. Tomiak, *Nie zobaczycie moich łez*, „Twój Styl” 1998, nr 7, s. 95–98; A. Wlazły, *Ani słowa o polityce*, „Twój Styl” 1999, nr 12, s. 64–70.

³⁴ M. Bednarska, *Bartoszewski bój się Boga*, „Twój Styl” 2007, nr 5, s. 50–56; W. Staszewski, *Świat według Zofii*, „Twój Styl” 2017, nr 3, s. 92–96.

³⁵ J. Szmidt, *Dobrze być sobą*, „Twój Styl” 2015, nr 6, s. 62–66; A. Litorowicz-Siebert, *A państwo tak razem*, „Twój Styl” 2016, nr 2, s. 43–47.

³⁶ K. Kłopotowski, *Kobieta z kauczuku*, „Pani” 2000, nr 10, s. 20–24; K. Mroziewicz, *Zawsze pierwsza, zawsze dama*, „Pani” 2007, nr 1, s. 64–67.

³⁷ N. Iwaszkiewicz, *Między wyciągniętą dłońią na nie zerwanym jabłkiem*, „Pani” 1994, nr 7/8, s. 68–69; N. Iwaszkiewicz, *Lubię świat i ludzi*, „Pani” 2002, nr 4, s. 12–16.

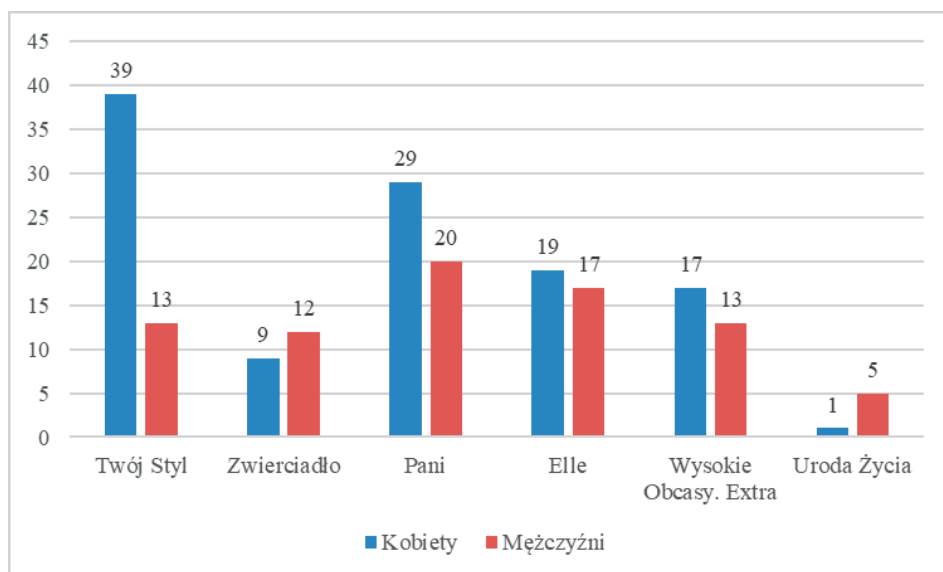
³⁸ B. Henkel, *Wspólne chwile i rozterki*, „Pani” 1994, nr 4, s. 13–17; B. Hrybacz, *Nie chciałam być suchą panią premier*, „Pani” 1996, nr 12, s. 50–51 (Lecha Wałęsę wspomina Hanna Suchocka); S. Pinkwart, *Portret wewnętrzny. Wałęsa*, „Pani” 2009, nr 10, s. 100–104; P. Adamowicz, *Danuta Wałęsa*, „Pani” 2009, nr 6, s. 91–95.

³⁹ B. Szczupeł, *Dom rodzinny Donalda Tuska*, „Pani” 1992, nr 12, s. 30–32; B. Henkel, *W młodości hierarchie tańczą jak zwariowane*, „Pani” 2003, nr 7, s. 28–32.

⁴⁰ B. Hankel, *Pielęgnowanie uczuć*, „Pani” 2001, nr 5, s. 10–14; M. Domagalik, *Nie sztuką wygrać, gdy się jest najlepszym*, „Pani” 2006, nr 1, s. 68–73.

Dianie⁴¹ i Angeli Merkel⁴² oraz o Robercie Biedroniu⁴³ i Donaldzie Trumpie⁴⁴. Tylko na łamach „Pani” pojawiły się obszerne artykuły w cyklu „Mistrz i Małgorzata”, w których redaktor naczelna Małgorzata Domagalik rozmawiała z Janem Marią Rokitą⁴⁵ i Zbigniewem Ziobro⁴⁶.

W „Zwierciadło” i „Urodzie Życia” przeważali mężczyźni. Warto w tym miejscu podkreślić, że jedynie na łamach „Zwierciadła” pojawiły się sylwetki Wiktora Osiatyńskiego⁴⁷, Władysława Frasyniuka⁴⁸ i Grzegorza Kołodko⁴⁹. Na rycinie 3 zaprezentowano ilościowy stosunek reprezentacji polityków płci żeńskiej i męskiej w badanych periodykach.

Rycina 3. Analiza porównawcza ze względu na płeć
Źródło: badania własne.

⁴¹ A. Borowiec, *Gdy księżniczka się nudzi*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2013, nr 5, s. 34–41; M. Rachid Chehab, *Lady gadżet*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 9, s. 48–53.

⁴² N. Waloch-Matlakiewicz, *One rządzą światem*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2016, nr 11, s. 58–61; G. Giedrys, *Wizerunkowy turniej garbusów*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2015, nr 10, s. 38–43.

⁴³ K. Sulej, *Prezydent nie wypada*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 11, s. 132–135; N. Waloch-Matlakiewicz, *Luzuję gorset i robię swoje*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2016 nr 5, s. 48–55.

⁴⁴ M. Nogaś, *Underwood wygrałby z Trumpem*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 5, s. 96–101; M. Staniszewska, *Jagodowa księżniczka*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 4, s. 58–63.

⁴⁵ M. Domagalik, *Był kandydatem na maminsynka*, „Pani” 2004, nr 2, s. 50–55.

⁴⁶ M. Domagalik, *Przyjemność, co ma pani na myśli*, „Pani” 2004, nr 2, s. 50–55.

⁴⁷ M. Ruszpel, *Lekcja feminizmu*, „Zwierciadło” 2008, nr 8, s. 52–55.

⁴⁸ Z. Fabianowska-Micyk, *Frasyniuk cośmy najlepszego zrobili*, „Zwierciadło” 2011, nr 8, s. 66–72.

⁴⁹ W. Lipińska, *10 pytań do dwojga*, „Zwierciadło” 1996, nr 8, s. 7–8.

Analizując sylwetki polityków prezentowane na łamach magazynów luksusowych przez pryzmat miejsca uprawiania polityki, widać trojaki podejście redakcji i wydawców. Pierwszą grupę tworzyły te miesięczniki, w których dominowały postaci z polskiej sceny politycznej. Taką strategię przyjęto w „Pani”, „Elle” i „Zwierciadło”. Należy w tym miejscu podkreślić, że dwa pierwsze tytuły należały do niemieckich wydawców, trzeci z wymienionych do polskiej spółki.

W „Pani” porcje między Polakami a obcokrajowcami wyniosły odpowiednio 32 do 17. Tylko na łamach „Pani” opublikowano artykuły o Hannie Suchockiej, Ewie Kopacz, Danucie Waniek, Annie Boguckiej-Skowrońskiej, Małgorzacie Kidawie-Błońskiej czy Bronisławie Komorowskim. Dwukrotnie pisano o Józefie Piłsudskim i Donaldzie Tusku. Postaci uprawiających politykę na arenie innych krajach było zdecydowanie mniej. Redakcja zaprezentowała 16 sylwetek: Helmut Khol, Książę Albert, Vaclav Havel, Dagmara Pavlova, Magda Vasaryova, Varia Vike-Freiberg, Hillary Clinton, Nadieżda Michajłowa, Julia Tymoszenko, Michał Gorbaczow, Raisa Gorbaczow, Barack Obama, Margaret Thatcher, Michael Obama, Vladimir Putin, Elżbieta II.

W „Elle” przybliżono informacje dotyczące życia zawodowego i prywatnego 26 postaci związanych z polską oraz 10 z zagraniczną sceną polityczną. Wśród Polaków napisano między innymi o Barbarze Piwnik, Magdalenie Śródzie, Joannie Kluzik-Rostowskiej, Eugeniuszu Kłopotku, Joannie Senyszyn, Tadeuszu Cymańskim, Elżbiecie Bieńkowskiej i Romanie Giertychu. Politycy obcokrajowcy byli reprezentowani przez: Hillary Clinton – trzy razy, Julię Tymoszenko, Cristinę Fernandez de Kircher, Billa de Blasio, Anne Hidalgo, Karin Wanngård, Patricie de Lille, Clover Moore, Emmanuela Macrona i Brigitte Macron).

Podobne tendencje ukształtowały się „Zwierciadło”, periodyku należącym do polskiej spółki. Na jego łamach przedstawiono 16 postaci związanych z polską sceną polityczną, między innymi Marię Szyszkowską, Donalda Tuska, Różę Thun, Leszka Balcerowicza, Janusza Polikota, Radosława Sikorskiego, Jerzego Buzka. Na łamach czterech artykułów przybliżono sylwetki czterech postaci z zagranicy. Tylko w tym periodyku pisano o Melenne Verveer, ambasador do spraw kobiet w rządzie USA⁵⁰.

Redakcja „Twojego Stylu” przyjęła inną strategię w publikacji sylwetek polityków. Można stwierdzić, że starano się zachować równowagę między reprezentantami polskiej i zagranicznej sceny politycznej. W latach 1990–2018 przybliżono 28 sylwetek Polaków i 24 sylwetki obcokrajowców. Cudzoziemcy, o których nie pisano na łamach innych periodyków, to: Edith Cresson⁵¹, Alain Bry⁵², Borys Jelcyn i Naina Jelcyn⁵³, Jackie Kennedy⁵⁴, Madeleine Albright⁵⁵, Gro Harlem Brundtland⁵⁶,

⁵⁰ Z. O'Brien, *Naszym córkom jest łatwiej*, „Zwierciadło” 2008, nr 8, s. 64–65.

⁵¹ R. Wysocki, *Ta trudna Paryżanka*, „Twój Styl” 1991, nr 9, s. 38–41.

⁵² J. Bończyk, *Codziennie święto*, „Twój Styl” 1991, nr 7/8, s. 106–107.

⁵³ *Ukryta w cieniu*, „Twój Styl” 1992, nr 4, s. 158–159.

⁵⁴ A. Ziółkowska-Boehm, *Amerykańska ikona*, „Twój Styl” 1992, nr 3, s. 151–153; M. Michałowska, *Wieczny romans z milionami*, „Twój Styl” 1993, nr 12, s. 178–181.

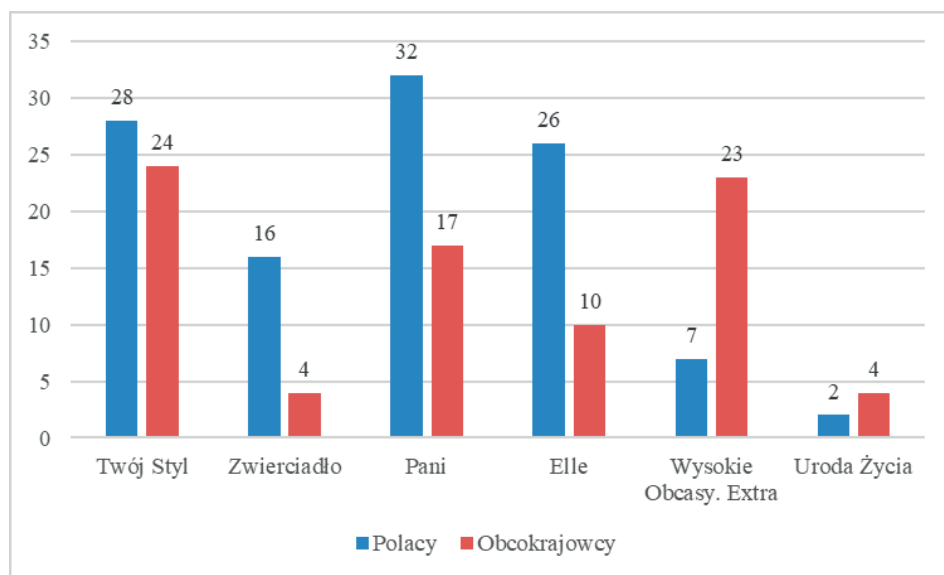
⁵⁵ K. Rusin, *W łagodnych ostrych słowach*, „Twój Styl” 1998, nr 3, s. 74–79.

⁵⁶ K. Hugosson-Bujwid, *Moje bluzki prasuje mąż*, „Twój Styl” 1998, nr 6, s. 74–76.

Ruth Dreifuss⁵⁷, Condoleezza Rice⁵⁸ oraz Tony Blair i Cherie Blair⁵⁹. Polacy, którym tylko w „Twoim Stylu” poświęcono łamy, to: Barbara Olesińska-Turszyńska, Franciszka Cegielska, Barbara Labuda, Maria Wodzyńska-Walicka, Jolanta Szymanek-Deresz, Zyta Gilowska, Julia Pitera.

Trzecią grupę stworzyły „Wysokie Obcaszki. Extra” i „Uroda Życia”, w których preferowano polityków związanych z zagraniczną sceną polityczną. Należy w tym miejscu podkreślić, że w przypadku tego drugiego magazynu materiał badawczy stanowiło jedynie sześć artykułów. Redakcja „Wysokich Obcaszków. Extra” zdecydowanie postawiła na sylwetki obcokrajowców. Przedstawiono 23 postaci z zagranicy (Księżna Diana, Vladimir Putin, Angela Merkel, Georg Bush, Barack Obama, Emmanuel Macron, Hillary Clinton, Michael Bachelet, Dalia Grybauskaitė, Park Geun-Hye, Theresa May, Ellen Johanson, Erne Solberg, Kersti Kaijuland, Małgorzata II, Królowa Wiktorja, Donald Trump, Książę Karol, Księżna Alice Roosevelt, Jacinda Ardern, Winston Churchill, Alexandria Ocasio-Cortez) i sześć związanych z rodziną sceną polityczną (Wojciech Jaruzelski, Donald Tusk, Joanna Kluzik-Rostowska, Janusz Palikot, Aleksander Kwaśniewski, Robert Biedroń. Marek Borowski).

Na łamach „Urody Życia” przedstawiono cztery postaci z zagranicy, tj. Hillary Clinton i Billa Clintona, Francois Mitteranda, Emmanuela Macrona oraz dwie z polskiej, mianowicie Roberta Biedronia i Jacka Kuronia. Na rycinie 4 zilustrowano omawiane dane.

Rycina 4. Analiza porównawcza ze względu na narodowość
Źródło: badania własne.

⁵⁷ K. Wrubel, *Podwójne życie*, „Twój Styl” 2000, nr 1, s. 56–58.

⁵⁸ A. Tomiak, *Na dobre i złe Condi*, „Twój Styl” 2002, nr 9, s. 74–78.

⁵⁹ A. Tomiak, *Superwoman jest zmęczona*, „Twój Styl” 2003, nr 3, s. 78–80.

Podsumowanie

Na łamach artykułu starano się przedstawić wyniki badań empirycznych dotyczących funkcjonowania prasy kobiecej na polskim rynku prasowym. Dokładniej zaś rzecz ujmując, uzupełnić lukę dotyczącą zagadnień związanych z polityką, prezentowaną przez pryzmat sylwetek postaci sprawujących władzę. Obszerność materiału nie pozwoliła na dogłębną analizę zarówno ilościową, jak i jakościową. Dlatego skoncentrowano się na przedstawieniu najważniejszych tendencji głównie o charakterze ilościowym.

Z przeprowadzonych badań wynika, że każdy z magazynów niezależnie od kapitału inwestującego stosował własne strategie w ilości publikacji prasowych dotyczących sylwetek polityków. W latach 1990–2018 najczęściej rocznie ukazywało się od sześciu do ośmiu artykułów, które poświęcono jednej postaci. Teksty traktujące o więcej niż jednej postaci były domeną „Wysokich Obcasów. Ekstra”. Zarówno ze względu na płeć, jak i na pochodzenie polityka zaznaczyła się duża różnorodność. „Twój Styl”, „Pani”, „Wysokie Obcasy. Extra” zdecydowanie preferowały kobiety, natomiast „Zwierciadło” i „Uroda Życia” mężczyźni. Redakcja „Elle” zachowała niemal równowagę. W każdym periodyku pojawiały się „ulubione” postaci, dla których łamy przeznaczano kilkakrotnie. Przybliżano także sylwetki postaci, o których nie można było przeczytać w żadnym innym magazynie luksusowym.

Także ze względu na narodowość tytuły podzieliły się na trzy grupy. Pierwszą stanowiły te, które preferują polityków reprezentujących polską scenę polityczną: „Pani”, „Elle”, „Zwierciadło”. „Twój Styl” starał się zachować równowagę między obydwoma kategoriami. Do trzeciej należały „Wysokie Obcasy. Extra” i „Uroda Życia” preferujące polityków z zagranicy.

Reasumując, wstępna analiza ilościowa jest przyczynkiem do szczegółowych, porównawczych badań – zarówno ilościowych, jak i jakościowych – w obrębie trzech subsegmentów należących do prasy kobiecej, tj. magazynów luksusowych, prasy *true story* i magazynów typu *people*. Po transformacji ustrojowej prasa adresowana do żeńskiego odbiorcy brała udział w prezentowaniu sylwetek polityków, propagowała wzorce uprawiania polityki, w pewnym sensie brała udział w komunikowaniu politycznym.

Bibliografia

Źródła:

- Adamowicz P., *Danuta Wałęsa*, „Pani” 2009, nr 6.
Bednarska A., *Bartoszewski bój się Boga*, „Twój Styl” 2007, nr 5.
Bednarska M., *Bezczelna optymistka*, „Twój Styl” 2014, nr 4.
Bończyk J., *Codziennie święto*, „Twój Styl” 1991, nr 7/8.
Borowiec A., *Gdy książniczka się nudzi*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2013, nr 5.
Domagalik M., *Był kandydatem na maminsynka*, „Pani” 2004, nr 2.
Domagalik M., *Nie sztuką wygrać, gdy się jest najlepszym*, „Pani” 2006, nr 1.
Domagalik M., *Przyjemność, co ma pani na myśli*, „Pani” 2004, nr 2.
Fabianowska-Micyk Z., *Frasyniuk cośmy najlepszego zrobili*, „Zwierciadło” 2011, nr 8.

- Feldman T.B., *Chciałabym pogodzić świat*, „Twój Styl” 2001, nr 3.
- Giedrys G., *Wizerunkowy turniej garbusów*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2015, nr 10.
- Grigo A., *Europa w rodzinie*, „Twój Styl” 2002, nr 12.
- Hankel B., *Pielęgnowanie uczuć*, „Pani” 2001, nr 5.
- Henkel B., *W młodości hierarchie tańczą jak zwariowane*, „Pani” 2003, nr 7.
- Henkel B., *Wspólne chwile i rozterki*, „Pani” 1994, nr 4.
- Hrybacz B., *Nie chciałam być suchą panią premier*, „Pani” 1996, nr 12.
- Hugosson-Bujwid K., *Moje bluzki prasuje mąż*, „Twój Styl” 1998, nr 6.
- Iwaszkiewicz N., *Lubię świat i ludzi*, „Pani” 2002, nr 4.
- Iwaszkiewicz N., *Między wyciągniętą dłonią na nie zerwanym jabłkiem*, „Pani” 1994, nr 7/8.
- Jaros M., *Szczęście to w Róży*, „Twój Styl” 2005, nr 12.
- Kachka B., Bugajska A., *Żona burmistrz i Nowy York*, „Elle” 2014, nr 4.
- Kłopotowski K., *Kobieta z kauczuku*, „Pani” 2000, nr 10.
- Królikowaska-Avis E., *Londyńska misja*, „Twój Styl” 2002, nr 12.
- Lipińska W., *10 pytań do dwojga*, „Zwierciadło” 1996, nr 8.
- Litorowicz-Siegert A., *A państwo tak razem*, „Twój Styl” 2016, nr 2.
- Łopieńska B.N., *Złota próba*, „Twój Styl” 1998, nr 9.
- Michałowska M., *Kobiety z przyszłością*, „Twój Styl” 1994, nr 10.
- Michałowska M., *Wieczny romans z milionami*, „Twój Styl” 1993, nr 12.
- Mroziewicz K., *Zawsze pierwsza, zawsze dama*, „Pani” 2007, nr 1.
- Nogaś M., *Underwood wygrałby z Trumpem*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 5.
- O'Brien Z., *Naszym córkom jest łatwiej*, „Zwierciadło” 2008, nr 8.
- Pinkwart S., *Portret wewnętrzny. Wałęsa*, „Pani” 2009, nr 10.
- Plebanek G., *Po władzę ze skalpelem*, „Elle” 2013, nr 2.
- Prezydentki*, „Elle” 2016, nr 12.
- Rachid Chehab M., *Księżę Karol i prognoza pogody*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 9.
- Rachid Chehab M., *Lady gadżet*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 9.
- Romanowski A., *Hillary wygrała Clintona*, „Twój Styl” 1993, nr 2.
- Rusin K., *Konfrontacja rywalek*, „Twój Styl” 1996, nr 11.
- Rusin K., *W łagodnych ostrych słowach*, „Twój Styl” 1998, nr 8.
- Ruszel M., *Lekcja feminizmu*, „Zwierciadło” 2008, nr 8.
- Staniszewska M., *Jagodowa księżniczka*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 4.
- Staszewski W., *Świat według Zofii*, „Twój Styl” 2017, nr 3.
- Sulej K., *Prezydent nie wypada*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 11.
- Szczupeł B., *Dom rodzinny Donalda Tuska*, „Pani” 1992, nr 12.
- Szmidt J., *Codziennie rachunek*, „Twój Styl” 1993, nr 4.
- Szmidt J., *Dobrze być sobą*, „Twój Styl” 2015, nr 6.
- Szmidt J., *Zawsze gotowa*, „Twój Styl” 2001, nr 2.
- Tomiak A., *Czas na pierwsze damy*, „Twój Styl” 2004, nr 2.
- Tomiak A., *Na dobre i złe Condi*, „Twój Styl” 2002, nr 9.
- Tomiak A., *Nie zobaczycie moich łez*, „Twój Styl” 1998, nr 7.
- Tomiak A., *Superwoman jest zmęczona*, „Twój Styl” 2003, nr 3.
- Uderzamy dłonią w dłoń*, „Twój Styl” 1997, nr 1.
- Ukryta w cieniu*, „Twój Styl” 1992, nr 4.
- Waloch-Matlakiewicz N., *Luzuję gorset i robię swoje*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2016 nr 5.
- Waloch-Matlakiewicz N., *One rządzi światem*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2016, nr 11.
- Wężyk K., *Kieszonkowy Herkules*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 6.

- Wężyk K., *Księżniczka Alice*, „Wysokie Obcasy. Extra” 2017, nr 3.
Wlazły A., Ani słowa o polityce, „Twój Styl” 1999, nr 12.
Wrubel A., *Podwójne życie*, „Twój Styl” 2000, nr 1.
Wysocki R., *Ta trudna Paryżanka*, „Twój Styl” 1991, nr 9.
Ziółkowska-Boehm A., *Amerykańska ikona*, „Twój Styl” 1992, nr 3.

Opracowania

- Adamik-Szysiak M., *Grupa Bauer Media w Polsce. Działalność i kierunek rozwoju* [w:] *Inwestycje koncernów na polskim rynku medialnym. Wybrane zagadnienia*, red. L. Pokrzycka, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- Dąbrowska-Cendrowska O., *Niemieckie koncerty prasowe w Polsce w latach 1989–2008. Działalność wydawnicza, upowszechnianie treści, sposoby oddziaływania na czytelników*, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2009.
- Dąbrowska-Cendrowska O., *W stronę sprofilowanego odbiorcy mediów*, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” 2012, nr 15, s. 71–86.
- Filas R., *Polskie czasopisma w XXI wieku – rozwój czy kryzys*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2007, nr 1–2, s. 7–41.
- Gajlewicz-Korab K., *Francuska prasa drukowana. Narodziny, rozwój, era cyfrowa*, Wydawnictwo Aspra JR, Warszawa 2018.
- Irimescu A.-O., *Women’s Magazines. Editorial practices and cultural recommendations*, „Journal of Media Research” 2015, nr 8, s. 41–53.
- Lisowska-Magdziarz M., *Media powszechnie. Środki komunikowania masowego i szerokie paradygmaty medialne w życiu codziennym Polaków u progu XXI wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008.
- Maj E., *„Feminizm narodowy”, czyli o kobietach w Narodowej Demokracji* [w:] *Feminizm*, red. M. Marczevska-Rytko, D. Maj, M. Pomarański, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2015, s. 216–229.
- Menéndez M.I., *Tipología de la prensa femenina. Una propuesta de clasificación*, „Estudios sobre de Mensaje Periodístico” 2013, nr 1, s. 191–206.
- Mielczarek T., *Monopol, pluralizm, koncentracja. Środki komunikowania masowego w Polsce w latach 1989–2006*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007, s. 171–190.
- Nieć M., *Pisma opinii i czasopisma life style – dwie koncepcje rynkowego dziennikarstwa (analiza Polityki, Wprost, Elle, Playboya i Twojego Stylu)*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2010, nr 1/2, s. 23.
- Reynolds Ch., LoRusso S., *The Women’s Magazines Diet: Frames and Sources in Nutrition and Fitness Articles*, „Journal of Magazines and New Media Research” 2016, nr 1, s. 4–21.
- Sokół Z., *Prasa kobieca w Polsce w latach 1945–1995*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1995.
- Wodniak K., *Współczesna prasa kobieca a sprawy książki*, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2004.
- Zierkiewicz E., *Czasopisma life-stylowe dla mężczyzn – (pozorna) opozycja dla prasy kobiecej*, „Studia Socjologiczne” 2008, nr 1, s. 45–75.
- Zierkiewicz E., *Prasa jako medium edukacyjne. Kulturowe reprezentacje raka piersi w czasopiśmie kobiecych*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2013.
- Zierkiewicz E., *Prasa kobieca versus pisma feministyczne. Między „dobrowolnym” zniewoleniem a „wymuszoną” emancypacją?* [w:] *Kobiety w kulturze popularnej*, red. E. Zierkiewicz, I. Kowalczyk, Wydawnictwo Konsola, Wrocław 2002.